

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії

О. В. Поркуян

_____ 2018 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування з історії України
для прийому на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра
на основі повної загальної середньої освіти

Сєверодонецьк – 2018

Програма складена на підставі шкільної програми з історії України з врахуванням вимог і змісту навчання історії України в школі, закладених у державних стандартах базової і повної загальної середньої освіти. Програма охоплює весь зміст шкільного курсу історії України.

Тестові завдання складено відповідно до Програми для навчальних закладів, затвердженої Міністерством освіти і науки України (рівень стандарту) (зі змінами відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.08.2014 №895, від 23.11.2015 та від 14.07.2016 року № 826, відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України № 52 від 13 січня 2017 р. і № 201 від 10 лютого 2017 р. – на виконання Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 р.), та Програми зовнішнього незалежного оцінювання.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 1103 від 31 липня 2017 року зміст тестів зовнішнього незалежного оцінювання відповідатиме програмам зовнішнього незалежного оцінювання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 03.02.2016 № 77 «Про затвердження програм зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти», відповідно до статті 45 Закону України «Про вищу освіту».

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: к.і.н., доц., доцент кафедри всесвітньої історії та історії України Сапицька О.М.

д.і.н., проф., завідувач кафедри всесвітньої історії та історії України Михайлюк В.П.

Пропоновану програму вступного випробування з історії України складено з врахуванням вимог і змісту навчання історії в школі, закладених у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти та чинній програмі з історії України для 11-річної школи. Хронологічно програма охоплює весь зміст шкільних курсів історії України, від найдавніших часів до сьогодення.

Тестові завдання охоплюють теоретичний матеріал з історії України за період від стародавніх часів до початку XXI ст.

З огляду на запровадження обов'язкового зовнішнього незалежного оцінювання, тестова база СНУ ім.В. Даля з дисципліни "Історія України" передбачає змістовну дотриманість і принципову відповідність форм тестових завдань загальним вимогам незалежного тестування.

Передбачено наявність різного типу завдань (на знання хронології та понять, визнання персоналій, співвідношення подій історії України та всесвітньої історії, територіальної визначеності тощо); завдання репродуктивного характеру з вибором однієї правильної відповіді, завдання на встановлення відповідностей або послідовності, завдання на визначення правильного судження. З огляду на забезпечення об'єктивності проведення та оцінювання тестових випробувань завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю не використовуються.

ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ

1. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

2. ВИНИКНЕННЯ ТА РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ РУСІ

Слов'яни під час Великого переселення народів. Розселення племінних союзів східних слов'ян VIII-IX ст. на території України. Сусіди східнослов'янських племен. Етнічні й державотворчі процеси в період утворення Київської Русі. Походження назви Русь. Князювання Аскольда. Правління Олега. Князь Ігор. Походи проти Візантії. Княгиня Ольга, її реформи. Прихід Святослава до влади. Похід проти Хозарського каганату. Балканські походи. Суспільний устрій Київської Русі у IX-X ст. Склад та заняття населення. Життя людей у селі. Міста і міське життя.

Початок правління князя Володимира. Територіальне зростання Київської Русі. Запровадження християнства як державної релігії. Внутрішня і зовнішня політика Володимира. Міжусобна боротьба між синами Володимира Великого. Утвердження Ярослава в Києві.

Розбудова Києва. "Руська правда". Церковне та культурно-освітнє життя. Відносини з іншими державами. Політичний устрій. Основні верстви населення. Феодальні відносини та землеволодіння. Залежність селян і повинності. Розвиток сільського господарства, ремесел, торгівлі. Міста. Гроші. Повсякденне життя різних верств населення. Виникнення та розвиток української мови та писемності. Школи. Усна народна творчість. Архітектура. Малярство. Скульптура. Музична творчість.

3. КИЇВСЬКА РУСЬ ЗА ЧАСІВ РОЗДРОБЛЕНOSTІ. ГАЛИЦЬКО-ВОЛИНСЬКА ДЕРЖАВА.

Становище у державі за часів правління Ярославичів. Боротьба між Ярославичами за київський престол. Любецький з'їзд князів. Посилення великокнязівської влади за Володимира Мономаха, його внутрішня і зовнішня політика. Правління Мстислава Володимировича. Поява удільних князівств. Політичний і соціально-економічний розвиток Київського і Переяславського князівств середини XII — першої половини XIII ст. Політичний і соціально-економічний розвиток Чернігово-Сіверського князівства

середини XII — першої половини XIII ст. “Слово о полку Ігоревім” — історичне джерело і літературна пам’ятка Київської Русі. Політичний і соціально-економічний розвиток Галицького і Волинського князівств. Піднесення Галицького князівства за Володимира та Ярослава Осмомисла. Освіта. Наука. Усна народна творчість. Книжні пам’ятки. Літописання. Архітектура та мистецтво.

Київська Русь в історії Європи. Утворення Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславича. Боротьба синів Романа Мстиславича за відродження Галицько-Волинської держави. Перший похід монголів на Русь. Вторгнення хана Батия на українські землі. Утворення Золотої Орди. Внутрішня та зовнішня політика князя Данила Романовича. Коронація Данила. Наступники Данила Романовича. Правління короля Юрія І. Останні галицько-волинські князі. Боротьба Польщі, Угорщини та Литви за землі Галицько-Волинської держави в 40-80-ті рр. XIV ст. Волинь за правління Любарта. Особливості розвитку культури Галицько-Волинської держави. Освіта. Літописання. Архітектура та образотворче мистецтво. Історичне значення Галицько-Волинської держави в розвитку української державності.

4. ПОЛІТИЧНИЙ УСТРІЙ, СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНИЙ, КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК КИЇВСЬКОЇ РУСІ ТА ГАЛИЦЬКО- ВОЛИНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ У ІХ - XIV СТ.

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько- Волинської держави. Поширення писемності. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько- Волинської держави.

5. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ ВЕЛИКОГО КНЯЗІВСТВА ЛИТОВСЬКОГО ТА ІНШИХ ДЕРЖАВ (ДРУГА ПОЛОВИНА XIV ст. — ПЕРША ПОЛОВИНА XVI ст.)

Поширення влади польського короля на Галичину і Великого князівства Литовського на інші українські землі. Суспільно-політичний устрій Великого князівства Литовського. Кревська унія. Політика Великого князя литовського Вітовта щодо українських земель. Повстання Свидригайла. Відновлення та остаточна ліквідація Київського і Волинського удільних князівств.

Закарпаття під владою Угорщини. Буковина у складі Молдовського князівства. Завоювання Московською державою Чернігово-Сіверських земель. Утворення Кримського ханату. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Початок татарських походів на українські землі та їх наслідки. Соціальна структура суспільства. Панівні верстви населення, їхнє повсякденне життя. Князь Костянтин Острозький. Становище духівництва та церковні відносини. Сільське господарство. Становище і повсякденне життя селянства. Зростання міст. Магдебурзьке право. Міське населення та його спосіб життя. Розвиток ремесел та торгівлі. Особливості розвитку культури українських земель в другій половині XIV ст. — XV ст. Освіта. Юрій із Дрогобича. Початок українського книговидання. Швайпольт Фіоль. Літописання. Архітектура й містобудування. Малярство та книжкова мініатюра.

6. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVI ст.

Соціальна структура українського суспільства та економічне життя. Князі, пани й дрібна шляхта. Становище непривілейованих груп населення. Виникнення українського козацтва. Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії. Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства. Львівська братська школа. Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви. Виникнення Запорізької Січі. Д.Вишневецький. Життя та побут козаків. Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591-1596 рр. Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво. Острозька академія. Рукописна книга та книговидання. Літописання. Архітектура й містобудування. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво.

7. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVII ст. Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан. Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. Становище церков. Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. “Тарасова ніч”. Повстання І. Сулими. Національно-визвольне повстання 1637—1638 рр. Митрополит Петро Могила. Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії. Література. Книговидання. Театр. Література. Музика. Архітектура та образотворче мистецтво.

8. НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНА ВІЙНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ СЕРЕДИНИ XVII СТ. Передумови Національно-визвольної війни. Богдан Хмельницький, його сподвижники. Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави. Збарасько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Іван Богун. Білоцерківський мирний договір. Заснування козацької держави — Війська Запорізького. Політичний та адміністративно-територіальний устрій Української гетьманської держави. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу.

Молдовські походи Б.Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р. Українські землі в системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією. Українсько-московський договір 1654 р. Воєнні дії в 1654—1655 рр.

9. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В 60-80-ті рр. XVII ст. Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Богдана Хмельницького. Дії українського війська в Польщі 1656-1657 рр. Богдан Хмельницький — політик та дипломат. Становище в Українській державі після смерті Богдана Хмельницького. Гетьман І. Виговський, його зовнішня та внутрішня політика. Гадяцька угода. Московсько-українська війна 1658—1659 рр. Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні. Андрусівське перемир'я. Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі. Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій. Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст. Адміністративно-політичний устрій Слобідської України. Соціальний устрій. Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. І. Сірко. Політика уряду Московії щодо Запорізької Січі. Господарське, культурне та церковне життя в українських землях. Землеволодіння. Сільське господарство, ремесло, промисли, торгівля. Становище церкви.

10. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVII — У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. Гетьманщина наприкінці XVII — на початку XVIII ст. “Вічний мир”. Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. Правобережна Україна наприкінці XVII — на початку XVIII ст. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання Семена Палія. Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Воєнно-політичні акції російського царя проти українців. Полтавська битва. Гетьман Іван Мазепа в історії України. Становище в Україні після Полтавської битви. Наступ царату на українську культуру. Заходи щодо економіки Гетьманщини. Пилип Орлик і його Конституція. Гетьман Іван Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. Павло

Полуботок. Відновлення гетьманства. “Рішительні пункти”. Гетьман Данило Апостол, його реформи. Діяльність “Правління гетьманського уряду”. Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.

11. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XVIII ст. Гетьман Кирило Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П. Румянцева на Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини. Соціально-політичне та економічне становище на Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізник. Зміни у політичному становищі правобережних земель. Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель. Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії. Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Книговидання та розвиток літератури. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис. Повсякденне життя.

12. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ. Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне становище українського населення. Проникнення буржуазних рис життя у побут мешканців міста і села. Життя великих міст. Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище українського населення. Зміни у побуті, стилі та традиціях життя міста і села. Вплив міжнародних відносин на землі України в першій третині XIX ст. Україна в російсько-турецькій війні 1806—1812 рр. Україна в планах Наполеона та російсько-французькій війні 1812 р. Місце України в російсько-турецькій війні 1828—1829 рр. Азовське козацьке військо.

Україна в програмних документах декабристів.

13. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НАПРИКІНЦІ XVIII – У ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ..

Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священників. Масонство в Україні. Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).

Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830—1831 рр. і Україна.

14. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ КІНЦЯ XVIII – ПЕРШОЇ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі України. “Історія русів”. Заходи українського дворянства щодо відновлення автономії України. Місія В. Капніста в Берліні. Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині. Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні.

15. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ.

Сільське господарство і аграрні відносини в українських землях. Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Створення залізниць. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Зростання морських портів. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії. Кооперативний рух. Повсякденне життя українців у

селі та місті. Соціально-економічне становище українського населення під владою Російської імперії і соціальні рухи. Вплив аграрної реформи 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа в Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Капіталізація. Ринкові відносини. Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Реформи адміністративно-політичного управління 60—70-х років XIX ст. у підросійській Україні. Зміни у соціальній структурі суспільства. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Доля української жінки. Початок трудової еміграції.

16. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ АВСТРІЙСЬКОЇ (АВСТРО-УГОРСЬКОЇ) ІМПЕРІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX СТ. Форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців. Селянські виступи під проводом У. Кармелюка. “Київська козаччина”. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті. Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848—1849 рр. в Австрійській імперії. Зв’язки діячів українського руху з лідерами чеського і південнослов’янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов’янському з’їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

17. КУЛЬТУРА УКРАЇНИ В ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ XIX – ПОЧАТКУ XX СТ. Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Відкриття вищих і середніх навчальних закладів. Наука. Видатні вчені. Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ’яненко, П. Гулак-Артемівський, Є.Гребінка, П. Куліш. Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю. Традиційно-побутова культура у селі та місті. Антагонізм міста і села. Релігійне життя. Доля української жінки.

18. УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ У СКЛАДІ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ НА ПОЧАТКУ XX СТ. Утворення монополістичних об’єднань в Україні. Становлення і консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька і автономістська течії в національному русі. Події революції 1905 - 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 - 1914 рр. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

19. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ НА ПОЧАТКУ XX СТ.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

20. УКРАЇНА В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ. Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та Позначати на картосхемі військові події на території України в 1914 24 західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України. Діяльність австрійської та російської адміністрації в Галичині. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців. Україна в геополітичних планах країн Антанти і Троїстого союзу. Ставлення населення і політиків до війни. Заснування Головної української ради у Львові. Союз визволення України. Воєнні дії на території України у 1914 р. Захоплення російськими військами Східної Галичини та Північної Буковини. Воєнні дії на території України в 1915-1917 рр. Посилення економічної та

політичної кризи в Російській та Австро-Угорській імперіях. Життя на фронті й у тилу. Життя жінок у роки війни.

21. УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ.

Початок Української революції. Політичні настрої населення. Утворення Центральної Ради, її склад і політична програма. Початок українізації армії. Політичні партії в боротьбі за вплив на населення. Український національний Конгрес. I і II Універсали Центральної Ради. Збройний виступ самостійників. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії.

22. УКРАЇНА В БОРЬБІ ЗА ЗБЕРЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ.

III Універсал. Проголошення УНР. Всеукраїнський з'їзд Рад. Війна більшовиків із УЦР. IV Універсал. Руйнація звичайного повсякденного способу життя і настрої населення в умовах загострення політичної боротьби. Розпад армії. Мирний договір у Брест-Литовську. Вступ німецько-австрійських військ в Україну. Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави і ставлення до неї політичних партій і народу. Анулювання Брестського миру і новий наступ військ РСФРР на Україну. Утворення Директорії. Відновлення УНР. С. Петлюра. Трудовий конгрес. Отаманщина. Більшовицька агресія проти УНР. Військові поразки УНР. Боротьба з денікінцями. Об'єднані українські армії. Психологічний клімат у суспільстві, знецінення людського життя. Утворення Української Національної Ради у Львові. Проголошення ЗУНР. Є. Петрушевич. Створення УГА. Злука УНР і ЗУНР. Українсько-польська війна. Поглинення Північної Буковини, Бессарабії та Закарпаття іноземними державами. Запровадження радянської державності та її характер. Х. Раковський. Червоний терор. Повстанський рух. Н. Махно. Падіння радянської влади у 1919 р. Відновлення більшовицького режиму. Формальне визнання радянською Росією незалежності УСРР. Повернення до політики "воєнного комунізму". Радянсько-польська війна і Україна. Варшавська угода. Наступ польсько-українських військ. Польський режим і ставлення до нього населення. Подальший хід війни та її підсумки. Припинення боротьби регулярних українських військ.

Поразка білогвардійців у Криму. Розгром махновського руху.

23. УКРАЇНСЬКА СРР В УМОВАХ НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ.

Входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Політика «коренізації» в УСРР (українізація). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження 20-х рр. Боротьба з націонал-комунізмом. Внутрішнє і міжнародне становище. Державний статус України в 1921-1922 рр. Утворення СРСР. Статус УСРР у складі Радянського Союзу. Ставлення політичних сил і населення України до її членства в СРСР. Голод 1921—1923 рр. Допомога радянських і зарубіжних організацій голодуючим. Впровадження непу в Україні. Економічне і соціальне життя населення в роки непу. Зміни в становищі жінок. Підсумки непу. Політика влади у царині культури. "Українізація" (коренізація). Ставлення влади та населення до "українізації". Освіта. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Релігійне життя в Україні.

Формування нового укладу повсякденного життя і нової системи цінностей.

24. РАДЯНСЬКА МОДЕРНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ (1929-1938 рр.) Перехід до форсованої індустріалізації. Директивне господарювання. Соціалістичне змагання. Результати перших п'ятирічок. Життя і побут радянських людей у місті. Доля радянської жінки. Хлібозаготівельні кризи 1927-1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Доля приватних сільських господарів та їхніх господарств. Зміни у житті, побуті й психології селян. Голодомор 1932-1933 років в Україні. "Закон про п'ять колосків". "Хлібозаготівлі" та їх суть. Масштаби та наслідки голодомору. Зміни в соціальному складі населення. Формування партійно-бюрократичної номенклатури. Масові репресії та їх жертви.

Конституція УРСР 1937 р. Пропагандистський ідеал радянської людини. Зміни у масовій психології та свідомості населення. Становище у галузі освіти. Досягнення науки та гальмівні чинники в її розвитку. Література і мистецтво. “Розстріляне відродження”. Політика держави щодо церкви та її наслідки.

25. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ. Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення. Політична ситуація. “Пацифікація”. Розгортання українського національного руху. Прояви культурного життя. Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення. Татарбунарське повстання. Діяльність українських політичних партій і рухів. Культурне життя. Вхідження Закарпаття до складу Чехословаччини. Економічне і соціальне становище населення. Культурне життя. Течії у громадсько-політичному житті українців: русофільство, русинство, українофільство. Надання автономії та проголошення незалежності Карпатської України. Приєднання Закарпаття до Угорщини.

26. УКРАЇНА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1939-1945 рр.). Україна в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України. Становище в Україні в 1939 — у першій половині 1941 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи та евакуація. Військові події 1941-1942 рр. Окупація України. Нацистський “новий порядок”. Рух Опору та його течії. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН та УПА. Життя населення України в умовах окупації. Концтабори та масове знищення людей. Холокост. Остарбайтери. Життя в евакуації. Життя жінок і дітей. Початок визволення України. Бої на Лівобережжі. Визволення Києва. Звільнення Правобережної та Південної України. Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення вигнання окупантів з України. Становище в західних областях. Завершення Великої Вітчизняної війни. Героїзм українського народу. Ціна перемоги. Освіта, наука, преса в роки війни. Евакуація вузів і наукових установ та їх діяльність у радянському тилу. Література і мистецтво. Внесок діячів науки та культури у перемогу над Німеччиною та її союзниками.

27. ПІСЛЯВОЄННА ВІДБУДОВА І РОЗВИТОК УКРАЇНИ В 1945 — ПОЧАТКУ 50-Х РОКІВ.

Адміністративно-територіальні зміни. Україна в ООН та інших міжнародних організаціях. Внутрішньополітичне та економічне становище республіки. Відбудовчі процеси у господарстві. Голод 1946-1947 рр. Зміни в житті та у побуті населення. Відновлення радянської західних областей України. Придушення національно-визвольного руху. Життя населення в умовах протистояння радянської влади та ОУН і УПА. Становище церкви. Особливості суспільно-політичного життя. Відбудова і розвиток системи освіти. Наука. Ідеологічні кампанії. Становище творчої інтелігенції. Література і мистецтво.

28. УКРАЇНА В УМОВАХ ДЕСТАЛІНІЗАЦІЇ.

Внутрішньополітичне становище України у середині 50-х рр. Вхідження Кримської області до складу УРСР. Стан промисловості та сільського господарства. Соціальне та економічне життя населення. XX з'їзд КПРС і початок лібералізації. Реабілітація політичних в'язнів. Ставлення в суспільстві до діяльності М. Хрущова. Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України. Зміни в управлінні господарством. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 50-х — першій половині 60-х рр. XX ст. Нові явища у соціальній сфері. Зрушення у повсякденному житті населення. Науково-технічна революція. Реформи освіти. Здобутки науки. Посилення русифікації. “Відлига” в українській літературі та у мистецтві. “Шістдесятництво” в українській культурі. Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості.

29. УКРАЇНА У ПЕРІОД ЗАГОСТРЕННЯ КРИЗИ РАДЯНСЬКОЇ СИСТЕМИ

Статус Комуністичної партії. Конституція УРСР 1978 р. Суспільна свідомість та моральний стан суспільства. Спроби реформування економіки в другій половині 60-х років. Посилення бюрократичного централізму. Конституція УРСР 1978 р. Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Тенденції розвитку соціальної сфери. Культура і духовне життя. Русифікація. Опозиційний рух. Економічне становище УРСР у 70-ті — на початку 80-х рр. XX ст. Матеріальний рівень життя населення. Зміни в соціальній та у національній структурі населення. Здобутки і проблеми розвитку соціальної сфери. Привілейоване становище партійно-державної номенклатури. Повсякденне життя населення. Освіта. Стан науки: здобутки і проблеми. Розвиток літератури. Формування опозиційних течій і реакція на них влади. Суперечливі тенденції в розвитку українського мистецтва. Духовне життя і моральні цінності суспільства. Активізація опозиційного руху в другій половині 60-х — на початку 70-х років. Форми діяльності дисидентів.

30. РОЗПАД РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ І ВІДРОДЖЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ (1985-1991 рр.)

Причини та початок “перебудови”, її особливості в Україні. Чорнобильська катастрофа. Ставлення населення до процесів перебудови. Політика “прискорення” та її наслідки в Україні. Рівень життя населення. Розгортання страйкового руху. Гласність та лібералізація. Зрушення у політичному житті України. Пожвавлення громадської активності. Формування багатопартійної системи. Активізація національного руху у другій половині 80-х років. Формування національних громадських організацій і об’єднань. Початок та проблеми релігійного відродження. Результати виборів до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Загострення політичного протистояння. Україна у загальносоюзних суспільно-політичних процесах у першій половині 1991 року. Спроба державного перевороту в СРСР. ДКНС і українське суспільство. Проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Розпад СРСР.

31. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Вихід України на міжнародну арену. Початок державотворчих процесів в незалежній Україні. Затвердження державної символіки. Початок формування Збройних сил та правоохоронних органів України

Повернення кримських татар на історичну батьківщину. Статус Криму.

Позачергові вибори до Верховної Ради та дострокові президентські вибори у 1994 р. Прийняття Конституції України 1996 р.

Стан економіки України у 1991 – 1998 рр. та спроби її реформування. Реформування відносин власності. Запровадження національної валюти. Включення населення у ринкові відносини. Соціальна диференціація суспільства. Демографічні процеси. Еміграція.

Стан сільського господарства. Початок реформ в аграрному секторі.

Становлення олігархічної системи. Основні тенденції економічного розвитку України у 1998 – 2008 рр. Вплив світової економічної кризи на розвиток України.. Пошуки шляхів економічної стабілізації. Початок інтеграції української економіки у європейській та світовий економічний простір.

Екологічні проблеми України наприкінці XX – початку XXI ст. Подолання наслідків Чорнобильської катастрофи.

Політична розбудова суспільства. Выборчі кампанії 1998 та 1999 рр. Л.Кучма. Протестні рухи початку 2000-х рр. Парламентські вибори 2002 р.

Президентські вибори 2004 р. Конституційна реформа 2004 р. Помаранчева революція 2004 – 2005 рр. В. Ющенко. Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005–2013 рр. Конституційна реформа 2010 р. В. Янукович.

Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Пошуки зовнішньополітичних орієнтирів. Загострення відносин з Російською Федерацією. Конфронтація навколо о.Тузла. «Газові» та «торговельні» війни з Росією.

Особливості культурного розвитку. Література, мистецтво. Релігійне життя

Зміни в системі національної освіти. Болонський процес. Закон України «Про вищу освіту» (2014). Стан української науки. Освоєння космічного простору.

Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан: його вимоги. Революція Гідності 2013 – 2014 рр. Небесна сотня. Анексія Криму Російською Федерацією. Агресія РФ проти України. Початок Антитерористичної операції в Донецькій та Луганській областях. Дострокові президентські вибори 2014 р. П. Порошенко. Угода про асоціацію між Україною й Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (квітень 2014 – 2015 рр). Реакція світової спільноти на агресію РФ. Процес мирного врегулювання: Мінські домовленості та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток України у 2014-2016 рр.

Розвиток рідного краю в умовах незалежності України.

ВИМОГИ ДО РІВНЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ПІДГОТОВКИ УЧАСНИКІВ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Учасники вступного випробування повинні:

- називати історичні дати, хронологічні межі, періоди найважливіших подій і процесів, поняття, місця подій, обставини, учасників, результати подій, пам'ятки культури;
- визначати хронологічні межі соціально-економічних і політичних подій, їх послідовність та синхронність, встановлювати відповідність між явищами, процесами, подіями та періодами, епохами;
- локалізувати історико-географічні об'єкти та історичні факти (події, явища, процеси) на карті;
- описувати хід, зовнішні ознаки подій, пам'ятки культури різних епох;
- характеризувати (визначати істотні характерні риси, складові, етапи, віхи) подій, явищ і процесів минулого, діяльність видатних історичних постатей;
- встановлювати відповідність між одиночними фактами і типовими загальними явищами, групувати (класифікувати) факти за вказаною ознакою:
- розпізнавати найвидатніші культурні пам'ятки, описувати їх, визначати архітектурно-стильові та мистецько-стильові відмінності пам'яток різних періодів історії України, розкривати їхнє значення в українській культурній спадщині;
- визначати найважливіші зміни, що відбувалися в житті людства, значення найважливіших подій в історії України;
- встановлювати причини та наслідки подій і явищ, оцінювати їх значення;
- давати визначення історичних понять й термінів, пояснювати їх і доречно вживати;
- працювати з історичними документами різного змісту, а саме: встановлювати відповідність між змістом фрагмента документа та певною епохою, аналізувати зміст фрагмента історичного документа та пояснювати основні ідеї, які він висвітлює.

Рекомендована література

1. Атлас з історії України. 7 клас. – К.: ППТ, 2002
2. Атлас з історії України. 8 клас. - К.: ППТ, 2002
3. Атлас з історії України. 9 клас. - К.: ППТ, 2002
4. Атлас. Новітня історія. 11 клас. - К.: Картографія, 2013. - 22 с.
5. Лях Р., Темірова Н. Історія України: Підручник для 7-го класу. - К.: Генеза, 2003.
6. Власов В. Історія України: Підручник для 7-го класу. - К.: Генеза, 2015. - 192 с.
7. Власов В. Історія України: Підручник для 8-го класу. - К.: Генеза, 2008. – 304 с.
8. Дудко І.Д. (ред.) Історія українського суспільства. Навч. посібник // І. Д. Дудко, В. Д. Бондаренко, З. І. Зайцева та ін. - К.: КНЕУ, 2011. - 602 с.
9. Реєнт О., Малій О. Історія України: Посібник для 9-го класу. - К.: Генеза, 2003.
10. Турченко Ф., Марочко В. Історія України: Підручник для 9-го класу. - К.: Генеза, 2005.
11. Турченко Ф. Новітня історія України. Частина перша. 1917-1939. 10 клас. - К.: Генеза, 2002.
12. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1914-1939): Підручник для 10-го класу. - К.: Генеза, 2003.
13. Гупан Н. М., Пометун О. І. Новітня історія України: 1914-1939: 10 кл.: Навч. посіб. - К.: А.С.К., 2003.
14. Турченко Ф., Панченко П., Тимченко С. Новітня історія України. (1939- початок ХХІ ст.): Підручник для 11-го класу. - К.: Генеза, 2006.
15. Кульчицький С., Шаповал Ю. Новітня історія України (1939-2001): Підручник для 11-го класу. К.: Генеза, 2005.
16. Гупан Н. М., Пометун О. І., Фрейман Г. О. Новітня історія України: Підручник для 11-го кл. - К.: А.С.К., 2007.
17. Пометун О.І., Власов В.С., Фрейман Г.О. Історія України: збірник тестових завдань для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання. – К. Генеза, 2009.
18. Історія України - завдання та відповіді зовнішнього незалежного оцінювання 2017 року.
19. Атаманенко В., Близняк М., Веденєєв Д. Нариси воєнно-політичної історії України: навчальний посібник. – Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014.
20. Власов В.С., Кульчицький С.В. Історія України: комплексне видання - К.: Буква ЛТД, 2012. - 336 с.
21. Панчук І. Комплексне видання для підготовки до ЗНО 2015 з історії України. – К., 2014. – 466 с.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Вступне випробування проводиться у формі тестування. Для проведення тестування формуються окремі групи вступників в порядку надходження (реєстрації) документів.

Список допущених до тестування ухвалюється рішенням приймальної комісії, про що складається відповідний протокол.

Для проведення тестування приймальною комісією попередньо готуються тестові завдання відповідно до «Програми фахового вступного випробування». Програма фахового вступного випробування оприлюднюється засобами наочної інформації на Web-сайті СНУ ім. В.Даля (<http://www.snu.edu.ua>) та інформаційних стендах приймальної комісії.

Вступне випробування проводиться у строки передбачені Умовами прийому до СНУ ім.В.Даля.

На тестування вступник з'являється з паспортом. Вступник одержує „Лист тестового завдання” з дисципліни “Історія України”, який містить 40 завдань, для кожного з них передбачено 4 варіанти відповідей. Абітурієнту необхідно для кожного завдання знайти правильну відповідь і позначити її номер у картці відповідей у рядку, який відповідає номеру цього завдання. Кожне завдання передбачає один правильний варіант відповіді. На виконання тестового завдання відводиться 90 хвилин.

Критерії оцінювання представлені у таблиці 1.

Таблиця 1
Критерії оцінювання відповідей абітурієнта
на вступному випробуванні з Історії України

Кількість правильних відповідей	Рейтингова оцінка	Кількість правильних відповідей	Рейтингова оцінка
1	не склав	21	166,00
2	не склав	22	168,00
3	не склав	23	170,00
4	не склав	24	172,00
5	не склав	25	174,00
6	не склав	26	176,00
7	не склав	27	178,00
8	не склав	28	180,00
9	не склав	29	182,00
10	100,00	30	184,00
11	110,00	31	186,00
12	119,00	32	188,00
13	127,00	33	190,00
14	134,00	34	192,00
15	140,00	35	194,00
16	146,00	36	196,00
17	152,00	37	197,00
18	158,00	38	198,00
19	162,00	39	199,00
20	164,00	40	200,00

Користуватися при підготовці друкованими або електронними інформаційними засобами забороняється. Рівень знань вступника за результатами тестування заноситься

також до відомості і підтверджується підписами трьох членів предметної комісії. Відомість оформляється одночасно з «Екзаменаційним листом» вступника.

Заяву про апеляцію вступник може подати в день оголошення результатів до 17.00 години.

Правила проведення співбесіди з абітурієнтами з дисципліни «Історія України»

Співбесіда з дисципліни «Історія України» проводиться згідно зі встановленими в Умовах прийому до вищих навчальних закладів України, затверджених наказом МОН України від 15.10.2015 р. № 1085 категоріями осіб.

Співбесіда здійснюється за питаннями програми з історії України для абітурієнтів, що складена на підставі програми зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажають здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої Міністерством освіти і науки України (наказ від 01.10.2014 № 1121).

Абітурієнту надається можливість обрати два питання з переліку програмних питань для співбесіди з історії України. Час підготовки до усної співбесіди – до 20-ти хвилин. Питання членів предметної комісії і відповіді абітурієнта особисто фіксуються ним у власному бланку відповідей.

Оцінювання відповіді абітурієнта здійснюється за 200-бальною системою згідно критеріїв, затверджених МОН України.

Голова предметної екзаменаційної комісії

доц. Сапицька О.М.